

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարվանը 6 ռուբ.
Առանձին համարները 7 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».

կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Տ է Լ Է Ք Օ Ն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տոն օրերէն)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.

Տ է Լ Է Ք Օ Ն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տիկին Եկատերինէ Սուլթանեանց, յայտնելով իր ամուսնու՝

ՎԱՐԴԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՍՈՒԼՔԱՆԵԱՆՑԻ

մահը, որ տեղի է ունեցել Պարսկաստանում, տեղեկացնում է հանգուցեալի յիշատակը յարգել ցանկացող բարեկամներին և ծանոթներին, որ հոգ և հանգիստը տեղի է ունենալու վանքի մայր-եկեղեցում, կիրակի օր, նոյեմբերի 10-ին, պատարագից յետոյ:

2—2

Պարսկաստանում, հոկտեմբերի վերջերին վախճանված

ՎԱՐԴԱՆ ՍՈՒԼՔԱՆԵԱՆՑԻ

ընկերները և բարեկամները յայտարարում են, որ ի յիշատակ հանգուցեալի հոգեհանգիստ պիտի կատարվի կիրակի օր, նոյեմբերի 10-ին, ա. պատարագից յետոյ:

1—1

ԲՈՎԱՆՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագիրներ. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան. ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Ախալքալաքից. Ներքին լուրեր. ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Վերջին տեղեկութիւններ. Նամակ Պարսկաստանից. Արտաքին լուրեր. ԻՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ. ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Մարկիզ Սոլբերգիի ձառը.

ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ

(Ուսաց գործակալութեան)

Լօնդօն, 6 նոյեմբերի: Բաղձուր՝ Բոլշակով արտասանած իր ձառը մէջ ասաց, թէ հանգամանքները այնպէս դասաւորվեցին, որ եթէ հնարաւորութիւն ներկայանայ որ և է մի բան անել հայերի համար, դա կը լինի միայն ամբողջ Եւրոպայի ձեռքով: Միւս կողմից, սակայն, դժուար է ձեռք բերել վեց մեծ պետութիւնների միաբան գործողութիւնը, որովհետեւ նրանք կասկածով են վերաբերվում միմեանց: Ամենազլաւարտ խոչընդոտներն ինքուրեքն են հայել այն կասկածը, որ գոյութիւն ունի Անգլիայի վերաբերմամբ: Ամբողջ աշխարհի համար զգալիութիւն է, որ արտասանմանում Անգլիայի ցանկութիւնները թիւր մեկնութիւն ստացան: Ի նկատի ունենալով իր ներկայ պարտաւորութիւնները և գործերը, Անգլիան չէ կարող Եւրոպայի ցանկութեան հակառակ օկուս խաչակրաց արշաւանք, որ ոչ մի օգուտ չի բերի հայերին, իսկ Անգլիայի վրա կը դնի ճշմարիտ պատասխանատուութիւն:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՐԿԻԶ ՍՈԼԲԵՐԳԻԻ ԶԱՌԸ

Հոկտեմբերի 28-ին Լոնդօնում, Լորդ-մէրի բանկէտում, բրիտանական միմիայն-նախագահ մարկիզ Սոլբերգիի հետեւել ձառն արտասանեց. «Մենք արտաքին գործերի միմիայնութեան մէջ անցկացրինք մի անհանգիստ ժամանակաշրջան, որին, բարեբաղդաբար, յաջորդեց մի այլ աւելի բաղդաւոր ժամանակամիջոց: Գթալիքաբար, թիւրքաց հարցը առաջվայ պէս ամենից շատ զլխացաւանք է պատճառում իւրաքանչիւր եւրոպական կառավարութեան: Լորդ-մէրը իր ձառն մէջ հարցնում էր, թէ Անգլիան ինչ յարաբերութիւնների մէջ է գտնվում ուրիշ պետութիւնների հետ: Կասկած չը կայ, որ անգլիական ժողովուրդը սաստիկ զգրգռված էր: Մի քանի— և նրանց մէջ շատ ազդեցիկ—ձայները այն կարծիքն էին յայտնում, թէ Անգլիան պէտք է միակողմանի գործի արեւելեան հարցում: Ուրախութեամբ պէտք է յայտնեմ, որ ներկայումս անգլիական ժողովուրդը միաբանակ է մտածում հարցի մասին: Ինչ յայտնի չէ, որ հասարակական

Ֆիլիպպոս Կ. Պոլսից: 7 նոյեմբերի: Կ. Պոլսից ասացված տեղեկութիւնների համաձայն, այնտեղ կրկին բաղձվում մասնատակաւոր են կալանաւորված: Հայերին դատելու համար հիմնված արտակարգ դատարանը խաղբոյի արուարձանի հայ եպիսկոպոսին մահվան պատժի դատարանաց: Վճռալինջ դատարանը հաստատեց Բիթլիսի հայ եպիսկոպոսի մահվան դատաւճիռը:

Կ. Պոլսի 7 նոյեմբերի: Հայաց ընդհանուր ժողովը պատրիարք ընտրեց Օրմանեան եպիսկոպոսին, ստանց որ և է միջնադէպերի:

Կ. Պոլսի 7 նոյեմբերի: Սուլթանի հրամանով, դաժարեցրվեց այն յատուկ դատարանի գործունէութիւնը, որ նշանակված էր օգոստոսի 26 ի խառնակութիւնների գործերը քննելու համար: Բոլոր գործերը յանձնված են վճռալինջ դատարանին:

Կ. Պոլսի 8 նոյեմբերի: Օրմանեան պատրիարքը ընտրութիւնը համարեա միաձայն կատարվեց: Ընտրութեան հաստատութիւնը տեղի կունենայ այս օրերս: Ընտրութիւնը հայաց համայնքի վրա բարեկալից տարւորութիւն թողեց:

ՄԱՐԿԻԶ ՍՈԼԲԵՐԳԻՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Ուսաց գործակալութեան այսօրվայ հեռագիրը յայտնում է, որ թիւրքահայերի պատրիարք է ընտրվել Օրմանեան եպիսկոպոսը:

Մի կողմ թողնելով այն հարցը, թէ որքան օրինաւորապէս է կատարված թիւրքահայերի նոր

կարծիքի որ և է նշանուր մասը այժմ Անգլիայի միայնակ գործելու կողմնակիցը լինէր: Այդ հարցում մեր ժողովուրդը ցոյց տուեց մեծ իմաստութիւն և գործերի մասին դատելու հնորը, որովհետեւ հայերին օգնելու տեսակէտից միայնակ գործողութիւնը պէտք է բոլոր միջոցներից ամենազլաւարտ համարել: Թիւրքաց վարչութեան տակ հեծում են թէ բրիտանականները և թէ մասնատակաւորները, իսկ նրանց օգնել հնարաւոր է միայն այն ժամանակ, երբ պետութիւնների ամենաշատ թիւը միաբան կը նպաստի դրան: Մի տիկին ինչ հարցնում էր, թէ ինչի բրիտանական նաւատորմը Եւրոպայից չէ անցնում մինչև վանի լիճը: Բայց նա տիկին էր, և նրա սխալը հասկանալի էր: Գթալիքաբար, կան տղամարդիկ, որոնք այդ հարցում իմ յիշած տիկնոջից լաւ չեն դատում: (Լսեցէք):

Բրիտանական նաւատորմը ամենազլաւարտ է: Անգլիայի թիւրքաբնակ միայնակ գործելու մասին խօսելու համար նկատ է մտածել զինուորական գրաւման մասին:

Բայց զինուորական գրաւումն մի այնպիսի շատ պատասխանատու ձեռնարկութիւն է, որ զինուորական նշանուր ոյժեր է պահանջում: Ոչ մի նաւատորմ աշխարհիս երեսին չէ կարող այդ բանը կատարել: Ոչ մի նաւատորմ աշխարհիս երեսին չէ կարող Հայաստանի լեռների վրա լա-

պտրիարքի ընտրութիւնը, մենք առ այժմ բաւականաճաւ ենք մի քանի տեղեկութիւններ հաղորդելով Օրմանեան եպիսկոպոսի անձնատրութեան մասին:

Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան անյայտ անձն է. նրա գործունէութիւնը թիւրքաբնակ և մեզ մօտ, Եւրոպայում, չափերին է յայտնի: Ուսած և սոված լինելով Հռոմի պրօպագանդայի դպրոցում, նա, իբրեւ հայ-կաթոլիկ վարդապետ, շուտով ստանում է հարուստ քարոզչի և հեռուորի համբաւ: Հայ կաթոլիկների մէջ: Դեռ երիտասարդ հասկում նա տեղափոխվում է Կ. Պոլսի, որտեղ զբաղվում է քարոզչութեամբ և գրական գործունէութեամբ: Յայտնի չէ, ինչ հանգամանքներից զրգլած, նա դիմում է մի ուրիշ հայ-կաթոլիկ վարդապետի՝ ձերմակեանի հետ միասին, այն ժամանակվայ հայաց պատրիարք Ներսէս վարժապետեանին և ցանկութիւն յայտնում մահել լուսաւորչական եկեղեցու գերկը: Ներսէս պատրիարքն ընդունում է կաթոլիկ վարդապետի առաջարկութիւնը և Օրմանեան նշանակվում է քարոզչի և Կ. Պոլսի հայ եկեղեցիներից մէկում, իսկ յետոյ շուտով նա նշանակվում է Երզրումի թեմի առաջնորդ: Նոր առաջնորդի առաջին գործն եղաւ հրատարակել մի հովուական չորսբերանական, որ կրում էր «Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Մաղաքիա վարդապետի կենդանի» վերնագիրը. այդ կենդանի ուղղված է թեմի ժողովրդին և իր ձեռով յարուցեց զգոհութիւն հայ հասարակութեան մէջ, իբրեւ փառասիրական ձգտում արտայայտող մի նշան: Զանի որ կենդանի գրեւ համարվում է միայն կաթոլիկ կուսի իրաւունք: Երզրումում նա երկար չը մնաց. աշխատեց մի քանի նոր կարգեր և վերափոխութիւններ մտցնել իր թեմի մէջ, մասնաւոր աւանական խնդիրների վերաբերմամբ, և երկու տարի առաջնորդութիւն անելուց յետոյ, Կ. Պոլսի պատրիարքարանի յանձնարարութեամբ՝ քնաց Եւրոպայի 1886 թվին, Մակար կաթոլիկոսից եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալու:

Ձեռնադրվելով եպիսկոպոս, նա քնաց Կ. Պոլսի և չը կամեցաւ այլ ևս վերադառնալ իր թեմը. այդ հանգամանքը զգոհութիւն և բողոք առաջ բերեց թէ թիւրքահայերի ժամուրէ և թէ Երզրումի թեմի ժողովրդի մի մասի մէջ և այդ առիթով ծագեց մի երկար վիճաբանութիւն եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալու: Ձեռնադրվելով եպիսկոպոս, նա քնաց Կ. Պոլսի և չը կամեցաւ այլ ևս վերադառնալ իր թեմը. այդ հանգամանքը զգոհութիւն և բողոք առաջ բերեց թէ թիւրքահայերի ժամուրէ և թէ Երզրումի թեմի ժողովրդի մի մասի մէջ և այդ առիթով ծագեց մի երկար վիճաբանութիւն եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալու:

Ձեռնադրվելով եպիսկոպոս, նա քնաց Կ. Պոլսի և չը կամեցաւ այլ ևս վերադառնալ իր թեմը. այդ հանգամանքը զգոհութիւն և բողոք առաջ բերեց թէ թիւրքահայերի ժամուրէ և թէ Երզրումի թեմի ժողովրդի մի մասի մէջ և այդ առիթով ծագեց մի երկար վիճաբանութիւն եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալու:

դաւ և հովանաւորել նրա բնակիչներին: Պ. Կուրտեյ շատ խիստ լեզուով էր խօսում այն պատճառների մասին, որոնց հիման վրա Անգլիան անգործ է օգնել հայերին: Իմ կարծիքով եթէ անհրաժեշտ է զինուորական գրաւում, այն ժամանակ ստիպված պէտք է լինենք ընդհանուր ստորացնող բան կայ մեզ համար, եթէ մենք չենք կարողանալ համազօր արիւնքներն: Ես կարծում եմ, որ միաբան գործելով ուրիշների հետ, մենք կարող ենք աւելի լաւ ապահովել մեր շահերը: Այդ զեպում պատասխանատուութիւն ընկնում է բոլորի վրա:

«Ասում են, որ պետութիւնները գործում են իրանց սեփական ետաւը շահերի համար: Այդպիսի մեղադրանք չեմ կարող ընդունել: Ես ասուէր քաղաքականութիւն այն զեպում կը լինէր, եթէ մենք հրաժարվէինք դաւալ այն ձանապարհով, որը միմիայն կարող է եւրոպական պատերազմի առաջն առնել: Այդ պատերազմը կարողաւոր ազդեցութիւն կունենայ մեր առեւտրական և քաղաքական շահերի վրա: Բայց մեր կառավարութեան նպատակը չէ մի այդպիսի թշուառութիւն բերել Մեծ-Բրիտանիայի զինին, որը վտանգաւոր հետեանքներ է սպառնում մի քանի եւրոպական ժողովուրդներին: Հաւատացե՛ք, որ այն պետութիւնները, որոնք չեն գտնվում մեր հոյակապ առանձնացած

կողմը իրաւունք ունի հրաժարվել իր պաշտօնից և ուրիշ պաշտօն ստանձնել, քանի որ եկեղեցական կանոնական իրաւագիտութիւնը չէ թոյլատրում այդ: Այդ հարցը, որ երկար ժամանակ զբաղեցրեց հասարակական կարծիքը և մասնաւոր, վերջացաւ, երբ Մակար կաթոլիկոսը հրաւիրեց Օրմանեան եպիսկոպոսին Եւրոպայի ձեռնարանի աստուածաբանութեան դասաւորի պաշտօնով: Իբրեւ աստուածաբան, Օրմանեան աշխատեց մտցնել ձեռնարանի մէջ այն ուղղութիւնը, որի հիմունքը նա այնքան բացարձակ կերպով արտայայտել է իր «Աթոռ Հայաստանեայց» կոչված աշխատութեան մէջ, որ տպվեց «Արարատ» ամսագրում, և որի նպատակն է ցոյց տալ, թէ եկեղեցին պէտք է կառավարվի միապետական սկզբունքով:

Երկու տարի Եւրոպայում մնալուց յետոյ, Օրմանեան ստիպվեց հեռանալ և քնաց Կ. Պոլսի, որտեղ Ալեքեան պատրիարքի մերձաւոր խորհրդակիցը և աջակիցն էր: Եւ որովհետեւ Ալեքեան պատրիարք համարվում էր մի և նոյն ժամանակ Արմաշի վանքի վանահայր, և դիտաւորութիւն կար հաստատել այնտեղ «Կաթոլիկներ» անունով մի հոգեւոր դպրոց, ուստի Ալեքեան թէ վանքի վանահայրութիւնը և թէ Կաթոլիկները վերադառնալու ժամանակ պաշտօնը յանձնեց Օրմանեան եպիսկոպոսին, իբրեւ մի անձի, որ միանգամայն համազօրաբարակից էր իրան և դաւանում էր մի և նոյն սկզբունքները ու համոզումները: Այդ պաշտօնի մէջ մնաց Օրմանեան մինչև այսօր. միայն երբեմն երբեմն կարեւոր յանձնարարութիւններով յատուկ պաշտօններ էր ստանում: Այսպէս, օրինակ, 1892 թվի կաթոլիկոսական ընտրութիւնների ժամանակ, երբ էֆէնդիներ խումբը ամեն միջոց գործ էր դնում Ալեքեանին կաթոլիկոս ընտրելու, Օրմանեան իբրեւ ջերմ Ալեքեանական, ընտրվեց ներկայացուցիչ Կ. Պոլսի պատրիարքի յանձնարարութեամբ՝ քնաց Եւրոպայի 1886 թվին, Մակար կաթոլիկոսից եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ստանալու:

Ալեքեանի հրաժարվելուց յետոյ, Օրմանեան, իբրեւ ներկայացուցիչ մի որոշ ընթիմի, որ սաստիկ հարուած կրեց իշմիրեանի ընտրութեամբ, առանձնացած կենտրոն էր վարում Արմաշի վանքում, որտեղից այժմ հայ էֆէնդիները նորից աստղաղէկ են հրաւիրում նրան գործելու, իբրեւ թիւրքահայերի պատրիարք:

դեռ, հակառակ դէպքում կօնցէրտը դադարում է գոյութիւն ունենալուց: Միտե՛ք Մօրէյ կարծում է, որ եթէ մենք չը ստիպենք մեծ պետութիւններին միջամտել թիւրքաց գործերում և լաւ կառավարութիւն հաստատել թիւրքաբնակում, Անգլիան ամօթաւոր կը լինի: Բայց այդտեղ ինչ չենք կարողանալ համազօր արիւնքներն: Ես կարծում եմ, որ միաբան գործելով ուրիշների հետ, մենք կարող ենք աւելի լաւ ապահովել մեր շահերը: Այդ զեպում պատասխանատուութիւն ընկնում է բոլորի վրա:

«Ասում են, որ պետութիւնները գործում են իրանց սեփական ետաւը շահերի համար: Այդպիսի մեղադրանք չեմ կարող ընդունել: Ես ասուէր քաղաքականութիւն այն զեպում կը լինէր, եթէ մենք հրաժարվէինք դաւալ այն ձանապարհով, որը միմիայն կարող է եւրոպական պատերազմի առաջն առնել: Այդ պատերազմը կարողաւոր ազդեցութիւն կունենայ մեր առեւտրական և քաղաքական շահերի վրա: Բայց մեր կառավարութեան նպատակը չէ մի այդպիսի թշուառութիւն բերել Մեծ-Բրիտանիայի զինին, որը վտանգաւոր հետեանքներ է սպառնում մի քանի եւրոպական ժողովուրդներին: Հաւատացե՛ք, որ այն պետութիւնները, որոնք չեն գտնվում մեր հոյակապ առանձնացած

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՌԱՎԱՐԱՐՈՒՄ

Նոյեմբերի 4-ին

Այս օրերս կայացաւ Բարեգործական ընկերութեան այստեղի ճիւղի ընդհանուր ժողովը: Մօտ 60 անդամներէն բաղկացած էին քաղաքից 19, իսկ մնացածներէն Ներկայ էին ժողովին միայն 22: Ժողովը ընկերական պատասխանատուութեան հարցով 1897 թ. նախահաշիւը և զբաղվեց ընտրութիւններով: Նախահաշիւից երեսց, որ վարչութիւնը առ 1-ն յունվարի 1897 թ. նախատեսուած է մնացորդ նախորդ տարիներէն 1020 ր. և 1897 թ. մուտք—50 անդամներէն, նուէրներէն, ներկայացուցիչներէն, երկուսից, տոկոսներ—600 ր., ընդամենը 1620 ր., որ վարչութիւնը մատուցել է գործադրելու հետեւեալ կերպով. ուսումնասիրել—250 ր., առաւ-պետներէն—150 ր., զրբեր տարածելուն—40 ր., կենսաբանական ֆոնդին—30 ր., դիւանական ծախսեր—5 ր., իսկ մնացած 1145 ր. յատկացրած է ճիւղի ապագայում ունենալի արհեստանոցի սկզբնական ծախսերին:

Հարկաւոր եմ համարում մի երկու խօսք աւել ալ ձեռնարկութեան մասին: Տեղական վարչութիւնը իր գործունէութեան սկզբի տարում, այն է 1890 թ. միտք է յղացել ամեն տարվայ ընկերացի մի որոշ գումար յատկացնել կամ երկուսէն հիւանդներին մի բժշկանոց հիմնելուն Ա. խաղաքաւոր, կամ կանանց համար մի այնպիսի արհեստանոց (женская мастерская) բանաւոր, որը կարողանար նպաստել տեղական անասնաբուծութեան և արդիւնաբերութեան ծաղկման և որտեղ մեծ մասամբ որը կամ չորսուր ծնողներին աղջիկները, ապագայում իրանց պարէնը հայ-թայիկներ համար, կարողանային տնայնագործութիւն սովորել՝ համաձայն տեղական արդիւնաբերութեան պահանջներին և այլ պայմաններին: Այդ տարվայ մի ընդհանուր ժողովում ընդունվեց վերջինից Բայց որովհետեւ ժողովը որոշ չէր իմանում, թէ տեղական ինչ արհեստի կամ արդիւնաբերութեան որ ճիւղի ծաղկման աւելի կարեւոր է նպաստել, հարկ համարեց ընտրել մի յանձնաժողով, որը պիտի այդ հարցը մանրամասնօրէն ուսումնասիրէր և զեկուցանէր ժողովին: Յանձնաժողովի անդամներ էին՝ պ. պ. Կարապետ Նազարեան, Ջարմար Սարգսեան և Յարութիւն Յարութիւնեան: Այս վեց տարի է անցել այդ օրից, բայց յանձնաժողովը ոչինչ չէ արել: Վարչութիւնն էլ լուրջ է, որովհետեւ միջոցները սուղ են եղել: Այժմ, երբ տընտեսվել է 1000 բուրձուց աւելի, որ բաւական է համարվում արհեստանոցի սկզբնական ծախսերի համար, կրկին հարց է ծագել այդ օգտակար հիմնարկութեան մասին: Գիտ այն ժամանակ խոսվում էր կաթնամշակութեան, ուստայնագործութեան (գորգեր, կարպետներ, շաւեր և այլն գործելու համար) և վուշի ու կանե-

ղութեան (splendid isolation) մէջ, չեն սկսի զեկուլարվել մեր մարդասիրական հայեացքներով: (Կաթնաբուծութիւն): Մի խօսքով, մենք պէտք է գործենք ուրիշ պետութիւնների հետ միասին, եթէ մինչև անգամ թիւրքաց պորթլէ-մայի վերջնական լուծումը երկար ժամանակով յետաձգվէր:

«Լօրդ-մէրը խնդրեց ինձ խօսել մեր դիպլոմատական գործողութիւններին մասին: Սակայն խոստովանել կարելի է միայն սեփական, և ոչ թէ օտարների մեղքերը: Մեզ խորհուրդ են տալիս (կուրսնէյ և Մօրէյ) փոխանակ հոյակապ առանձնութեան, համադրել ուրիշ պետութիւններին, թէ մենք առաքելի ենք և դրա համար դիմել մի հոյակապ ինքնուրաքանչեւ և ձեռքից բաց թողնել այժմ մեր ունեցած երկրները: Այդ պարտնեքը, չը դիտեմ ինչ հիման վրա, կարծում են, որ եթէ Անգլիան այդպէս վարվի, ուրիշ պետութիւնները եւ, զգածված նրա օրինակից, կը հետեն նրան: Կա գեղեցիկ, բայց մի փոքր իղիլիական հասկացողութիւն է միջազգային քաղաքականութեան պայմաններին: Եւ համաձայն չեմ դրան: Յամենայն դէպս, ես պէտք է յայտնեմ, որ լուծման կարծու այժման հարցերը արեւելքում չեն կարող մեզ ստիպել հեռանալ այն քաղաքականութիւնից, որին մինչև այժմ հետեւում էինք, կամ ձեռքից բաց թող-

լի չհանգործութեան մասին: Ներկայումս տեղական քաղաքային զարգացի կից արդէն բացված է կաթնամշակութեան բաժին, մնում է մըտածել ըրդի կամ վուշի և կանեփի շահագործման մասին: Յանկալի է, որ նախկին յանձնաժողովի անդամները, որոնցից երկուսը վաղուց բացակայ են քաղաքից, և թէ ուրիշ ձեռնհաս անձինք մամուլի միջոցով յայտնէին իրանց կարծիքը, թէ ակադեմիկները ինչպէս գործադրեն իրանց տնտեսած կոպէկները, որ աւելի օգտակար և նպատակաւոր մար լինի:

Նախահաշիւը ընկերացի յետոյ ժողովը զբաղվեց ընտրութիւններով: Վարչութեան անդամներ միաձայն վերընտրվեցին՝ Տ. Բախչեան և Ջ. Տէր-Գրիգորեան. փոխ-անգամ ընտրվեց Վ. Շահպատեան. վերաստուգիլ յանձնաժողովի անդամներ՝ պ. պ. Կ. Մարգարեան, Հ. Աղէկեան և Ա. խաղաքեան. ընդհանուր ժողովների նախագահ միաձայն վերընտրվեց քաղաքային աւագ Ա. Գրիգորեան, իսկ բարաւոյժար՝ պ. Ա. խաղաքեան:

Ջ. Տ.—Գ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հաստատ արդիւրից մեր ստացած տեղեկութիւնները ցոյց են տալիս, որ Կարսի չրջանում ապաստանված հայ գաղթականների թիւը 4,500 է: Գիւղացիները տալիս են գաղթականներին անունը:

Մեր ընթերցողներին յայտնի է «Մշակի» մէջ ապաված յօդուածներէն, որ ներքին գործերի միջնորդութիւնը զբաղված է զիւղական ազգաբնակչութեան համար գոյութիւն ունեցող օրէնսդրութեան վերաբնութեան հարցին: Մասնաւորապէս Կովկասի գիւղական ազգաբնակչութեան վերաբերմամբ միջնորդութիւնը յանձնել է Կովկասի կառավարչապետին կազմել մի առանձին յանձնաժողով, որը պէտք է վերաբնի կովկասեան շինական կանոնադրութեան մի քանի մասերը: Այդ յանձնաժողովը արդէն կազմված լինելով՝ նախագահութեամբ կառավարչապետի խորհրդի անդամ Յակոբովի, այս օրերս սկսել է իր պարտավորւնքը: Նրա նիստերին մասնակցում են և Գանձակի ու Ներսիսի նահանգների կողմից եկած նահանգական ատենանների անդամները: Յանձնաժողովը զլլաւորապէս զբաղված է այժմ գիւղական հաստատութիւնները ամենալաւ կերպով ղեկավարելու խնդրի մշակութեամբ:

Այսօրվայ պայտով ստացված մայրաքաղաքի լրագիրները հաղորդում են, որ Կ. Պօլսի ուսուցիչ գետական Նիկիթով նոյեմբերի 2-ին հասաւ Պետերբուրգ: «Грaжданинъ» լրագրի խօսքով, նա մի քանի օր կը մնայ Պետերբուրգում՝ պարզելու իրերի դրութիւնը Կ. Պօլսում և պատշաճաւոր հրահանգներ ստանալու համար:

Ինչ մի թիւ այն հոգիներից, որ մենք տիրում ենք այժմ (Կաթնաբուծութիւններ):

Այսպէս հետեւող անցած եղիւրդական հարցին: Նա մասնաւորապէս արաւ գիւղերով Կիւլէնի արշաւաքով մեր Նիկիթովի անհատական և նրա աջակց վարձատրութեան կրկին վերադարձաւ արեւելեան գործերին:

«Անցեալ տարի ես նախադուշակում էի, որ թիւրքաց կառավարութիւնը կը պատմի Նախախնամութիւնից, եթէ կը սկսի հետեւել իր գործունէութեան եղանակին: Ես այժմ ես կըրկարծում եմ նոյնը: Բայց մի և նոյն ժամանակ ես կարծում եմ, որ Անգլիան չը պէտք է չտալեցնի Նախախնամութեան գործողութիւնները իր միակողմանի միջամտութեամբ: Այն կառավարութիւնը, որը կը վստահանար մի այդպիսի քայլ անել, անմիջ կը վարվէր: Ես ուրախութեամբ կարգացի ֆրանսիական արտաքին գործերի միջնորդ շահագործի պերճախօս ճառը, որի մէջ նա այնպիսի հիմնաւոր կերպով պաշտպանում էր ընդհանուր եւրօպական միջամտութիւնը թիւրքաց գործերում: Երեւելեան զաշնակցութեան հետ մենք միշտ համերաշխ ենք եղել արեւելեան հարցի վերաբերմամբ: Մեր հայեացքները միշտ միանման են եղել: Ես կարծում եմ, որ երեւելեան զաշնակցութիւնը մեզ հետ մէկ ուղղութեամբ կը գործի:

Մեզ խնդրում են տալարել հետեւեալը. «Կիւլէի հայ-ուսանողները յայտնում են իրանց խորին չորհակալութիւնը Ս. Ի. Ի. և Օ. Ի. Չ. տիկիններին, չքուր ուսանողների օգտին ուղարկած գումարի համար:»

Ինչպէս յայտնի է, թիւրքիսի արքունական նոր թատրոնի հիմնարկութեան միտքը պատկանում է Կովկասի նախկին փոխարքայ Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկոլաեւիչին: Կովկասի կառավարչապետի պաշտօնակատար կոմս Տատիշչիւ, իբրեւ պատասխան Նորին Բարձրութեան ուղարկած հեռագրի, որով ծանուցանում էր թատրոնի բացումը, ստացել է Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկոլաեւիչից հետեւեալ հեռագիրը. «Շատ չորհակալ եմ սիրալիր հեռագրի համար: Շատ ուրախ եմ, որ թիւրքիսի թատրոնը վերջապէս տնտեսվեց և ներկայացուցիչները սկսվեցին: Յոյս ունեւմ, որ թիւրքիսիները ուրախութեամբ և յաճախ կայցեւեն նրան:»

Լուր եմ, որ Մարիամեան-Յովնանեան օրիորդաց դպրոցի հոգաբարձական խորհուրդը որոշել է ամսական 100 բուրձի ուժիկ տալ նախկին տեսուչ Փիլիպպոս Վարդանեանցին: Այդ լուրը մեզ չատ անհաւանական է երևում: Այսպէս, որ հերքեն կամ հաստատեն այդ լուրը:

Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան խորհուրդը այժմ զբաղված է իր պարբերական հրատարակութիւնը ապահովելու խնդրով: Ընկերութիւնը մեծ նշանակութիւն է տալիս պարբերական թերթին, բայց ծանր է համարում այն ծախսերը, որ պահանջվում են գործի համար: Ընկերութեան առաջիկայ ընդհանուր ժողովը պէտք է քննի այդ խնդիրը և վերջնական որոշում կայացնի:

Ամսիս 7-ից սկսվել է ընկեր թիւրքիսի դատաստանական պալատում մի մեծ գործ, որ յարուցել է պետական կառուածների վարչութիւնը Բագուի մի խումբ նաւթագործների դէմ Բոմանի տեղում գրաված նաւթային հողերի սեփականութեան մասին: Այդ գործը ընթաց է նրանով, որ ցոյց է տալիս, թէ մի ժամանակ որքան հնչուովեամբ և ինչ միջոցներով չատ անձինք տիրացել են այնպիսի հողերի, որոնք այսօր, նախ պատճառով, տնային հարստութիւն են ներկայացնում:

Կովկասի կառավարչապետի կարգադրութեան համաձայն, նոյեմբերի 28-ին նշանակված է Կովկասեան զինուորական-նահանգական դատարանում Ալեքսանդր Կարախանեանցի և Կոմանտա-կիր աշխատանքները փոխած Լեւոն Ամիրջոյի գործը: Ինչպէս յայտնի է, այդ անձինք մեղադրվում են վաճառական Գեորգեանի սպանութեան և Պետրոս Մակարովի Աբովեան ու Սիրականեան վաճառականներին սպանելու փորձի:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ես կը զղուշանամ որ և է կարական նկատողութիւններ անել այն արտասովոր մեղակայութեան մասին, որ երեսն եկան Գերմանիայում և վերադարձվում են այս դարի ամենամեծ պետական գործիչին: Բայց մի և նոյն ժամանակ ես ինձ իրաւունք եմ համարում ամենակարգական կերպով հերքել այն պնդումները, որ իբր թէ Ռուսաստանի և Անգլիայի մէջ գոյութիւն ունի մշտական և անխուսափելի հակառակութիւն: (Ասեցէք, սեցէք): Ինձ յայտնի չէ մի այդպիսի հակառակութիւն և չեմ տեսնում նրա պատճառները: Ինչպէս ես կարծում եմ, երկու երկիրների շահերը չեն ընդհարվում ոչ մի նշանուր հարցում և կարծեցեալ տարածայնութիւն չեն առաջացնում: (Կաթնաբուծութիւններ): Մեր արտաքին քաղաքականութեան տեսակետից, ես գիտեմ, որ պէտք է անեմ, որ մենք վեճեր ունենք բոլոր պետութիւնների հետ: Բայց Ռուսաստանի հետ ունեցած վեճերը, չը նայելով նրանց լայն ծաւալին, մեր վարած վեճերից ամենաօրոքներն են: (Կաթնաբուծութիւններ): Ես կարծում եմ, որ Ռուսաստանի և Մեծ-Բրիտանիայի մէջ անհրաժեշտ հակառակութեան լուրբը ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ հնացած դիպլոմատիայի նախապաշարմունք: (Ասեցէք): Ես բողբոքում եմ այն փորձերի դէմ, որոնցով

մէջ: Գործը ընկնելու է զոնիակ: Կարախանեանցի պաշտպանութիւնը յանձն է առել երգուեալ հաւատարմատար Տուրկէլիչ, իսկ Ամիրջոյին—չտարա կապիտան Խաչէվ:

Վ.Ա.Գ.ԱՊՇԱՊԱՏԻՑ մեզ հաղորդում են. «Վանքի դամաւոցում պատապարկած գաղթականները գնացին Շիրակ, իսկ նրանց տեղ երէկ կրկին եկան նոր գաղթականներ՝ 15—20 տուն: Ամենքը զուրկ են հագուստից և անկողնից:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Վերջին Տեղեկութիւններ

«С. Петерб. Вѣдомостѣ» լրագրի հսկողներէ 30-ի համարում ապաված է «De Profundis» վերնագրով մի գեղեցիկ յօդուած թիւրքիսի տեղի ունեցող անցքերի մասին, որից հարկաւոր ենք համարում մի քանի քաղաքաբնիկ անհի:

«Այժմ, երբ Եւրօպան շահագործող բերանով բարձրաձայն յայտնեց, որ նա խղճմամբ ունի և մի կողմն է դրել պետութիւնների անձնական հաշիւները, երբ բանականութիւնը, այսինքն խելքի և սրտի միտքները հասունացել է—այժմ անհրաժեշտ պէտք կայ, որ Եւրօպայի դիտակցութեան մէջ պայծառ կերպով մտնի, թէ քրիստոնէական մտածող աշխարհի ամբողջ էութիւնը համակված է այն սարսափների պատկերով, որոնք հնարաւոր եղան, որոնք նախատիքը դարձան յաւիտեականութեան մէջ մանող XIX դարին:»

Խօսելով այն խոստովանելի մասին, որ նորերս սուլթանը տուեց կամքօնին, լրագիրը աւսում է.

«Հիացման առիթներ չենք տեսնում: Եթէ սուլթանը մտադիր է լուրջ կերպով ձեռք առնել բէֆօրմների գործը, նա չէ կարող մեծ պետութիւնների օգնութեան չը դիմել: Բ. Գուլը պէտք ունի խնդրելու ոչ միայն նիւսակ ան օգնութիւն մայրաքաղաքում կարգը պահպանելու համար, այլ և եւրօպացիների անձնական օգնութիւնը, զանազան պաշտօններ կատարելու համար: Այլապէս, թիւրքիսի անկարող է զլուխ բերել իր գործը:»

Յօդուածը վերջանում է հետեւեալ խօսքերով.

«Չէ կարելի մտնել XX դարը մարդկայնութեան իդէալներին յաւիտեական սպասարկիչ ուղղելով, և չընդգայնելով այն «դժոխք», որ տեղից միշտ դէպի երկինք է բարձրանում սարսափելի «De Profundis»:

«Одесский Листокъ» լրագրի Պարիզի թղթակիցը հաղորդում է, որ ինչպէս պատմել է իրան մի դիպլոմատ, Ռուսաստանը, չը նայելով լրագիրների հրեքումին, այնու ամենայնիւ մտադիր է գումարել կոնգրէս արեւելեան և եգիպտական հարցերը վերջնականապէս լուծելու համար:

«Այդ առիթով—ասում է թղթակիցը—բարձր Մօրէնէյն խորհրդակցութիւն է ունեցել այս օրերս արտաքին գործերի միջնորդ շահագործի

կամենում են Ռուսաստանը մեր կատարի թըշնամի ցոյց տալ: Ես հիմք ունեւմ կարծելու, որ Ռուսաստանը նոյն հայեացքներին է հետեւում, ինչ հայեացքներն ունենք մենք Արեւելի սարսափելի անցքերի վրա: Ի հարկէ, կարող են և տարածայնութիւններ պատահել մանրամասնութիւնների մէջ: Բայց ես ոչինչ արգելքներ չեմ տեսնում, որպէս զի այժմ գործադրվել ընդհանուր համաձայնութեամբ, մնացած հինգ պետութիւնների հետ միասին: Իսկ այժմ ես կըրնում եմ անցեալ տարվայ իմ ասածները. պէտք է սուլթանի միջոցով գործել, միմիայն նրա միջոցով որպէս զի կարելի լինի թիւրքաց վարչութիւնը բարոքել:

«Թէ ինչ բէֆօրմների կարիք ունի թիւրքիսի, դրան կը պատասխանեն ապագան և մեծ պետութիւնների իմաստութիւնը:

«Իսկ մեր առաջին պատասխանութիւնն է—պաշտպանել Մեծ-Բրիտանիայի շահերը և նրա իրաւունքները: Մեր երկրորդ պատասխանութիւնն է—օգնել թիւրքաց և եւրօպական ազգաբնակչութեան շահերին այնպէս, որ չը միասնեւր մեր սեփական շահերին և փոսնագի չնթարկենք ընդհանուր խաղաղութիւնը» (Այժմվալի և երկարատեւ ծափահարութիւններ):

հետ: Ռուսաց կայսրը, ձախարհորդելով Եւրոպայում, անձամբ բարենաճեց համոզվել, որ բոլոր պետութիւնները, ինչպէս և Ռուսաստանը, համակված են խաղաղութիւնը պահպանելու ցանկութեամբ: Այդ պատճառով միտք ծագեց Պետերբուրգում կոնգրէս գումարել վիճելի խնդիրները բաղադրական կերպով քննելու և մի միջոց գտնելու, որպէս զի իրաւորովն մեծ պետութիւնների և Պալատի ներկայացուցիչների մշակած ընթացքները, առանց խանգարելու եւրոպական խաղաղութիւնը:

Գրանից յետոյ և Պալատի ղեկավար Նեկիզով նոր պաշտօն կը ստանայ: Այդ փոփոխութեամբ ռուսաց զինուորական մարմին մէջ մեծ փոփոխութիւններ տեղի կունենան, որոնց հետեանքը կը զգացվի և Պալատի ղեկավարացման մէջ: Լուրերն նայելով, դեսպանութեան առաջ խորհրդական Ն. Գիրս մի նոր բարձր պաշտօն կը ստանայ:

Թէև խաղաղական դեսպան Պանդաի Հոսով գնալը բացատրվում է ընտանեկան հանգամանքներով, սակայն չափերը ենթադրում են, որ նա կանչվել է իտալական կառավարութիւնից, որը կամենում է խորհրդակցել նրա հետ այն բանակցութիւնների մասին, որոնք տեղի են ունեցել մեծ պետութիւնների մէջ թիւրքիայում և Ներիզովի գնալը, ինչպէս և այժմ Պանդաի մեկնումը նրա կատարելու առաջնությունը կը զգացվի: Պալատում մեծ նշանակութիւն չեն տալիս նորերս հաղորդված այն լուրին, թէ կամենում են գործադրել անցեալ տարի երեք դեսպանների ձեռքով մշակված ընթացքների ծրագրերը:

«Köln. Zeitung» լրագրի վիեննայի թղթակիցը հաղորդում է, որ աւստրիական քաղաքական չլիաններում թերահաւատութեամբ են վերաբերվում սուլթանի կողմից ֆրանսիական դեսպան Կամբոնին առած վերջին խոստումներին: Աւելի վստահութիւն է ներշնչում այն լուրը, թէ հանրային պարտքի վարչութեան մէջ պէտք է նշանակվի մի նոր պատուիրակ, բայց յայտնի չէ, կաջողվի թիւրքիային նոր փոխառութիւն անել, թէ ոչ:

Թիւրքաց հայերը հասկանալի անհամբերութեամբ սպասում են նոր պարտիքի ընտրութեան: Մեծ վիզիրի հրամանագրերը, որ յայտնում է, թէ չուտով կը հրատարակվի սուլթանի իրազէն այդ ընտրութեան մասին, մի փոքր հանգստացրեց հայերին: Մի և նոյն ժամանակ, հասկանալի տարածված լուրերն, յայտարարեց, թէ Բ. Գուռը ցանկանում է անձնակազմի թողնել հայ համայնքի առանձնաշնորհութիւնները և այդ պատճառով պարտիքի ընտրութիւնը պէտք է կայանայ նախկին հիմունքներով: Հոկտեմբերի 28-ին պարտիքաբանում պէտք է կայանայ համադրման եկեղեցական ժողով կանդիդատների ցանկը կազմելու համար: Յետոյ այդ ցուցակը կը յանձնվի խառն ժողովի ընտրութեան: Ասում են, որ պարտիքը ընտրվելու ամենամեծ շանսեր ունի Սիվասի արքեպիսկոպոս Պետրոսը: Այդպիսի ժողովը պարտիքի ընտրութեան համար այս անգամ կը կայանայ ոչ թէ պարտիքաբանում, այլ Բէշիկթաշի եկեղեցում, որ Ներք-Գիսուկի մօտ է:

Կ. Պալատի գրում են «Одесс. Листокъ» լրագրին: Վստիկանութեան միմիայն Նազիմ-փաշան սուլթանի աչքից ընկնելով, ստիպվեց հրաժարական տալ: Այժմ ընկնելու պատճառը հետեան է. մեծ վիզիր Սալիլ-Բիֆաու փաշայի որդին անցած շաբաթ ասեղեկում է «Petits-Champs» թատրոնը, որտեղ այժմ ներկայացուցիչ է տալիս մի մեծ ֆրանսիական օպերային խումբ: Նազիմ-փաշան, իմանալով այդ, նկատողութիւն արեց մեծ վիզիրի որդուն այն մտքով, թէ «մուսուլմանին անկախ է այժմ գիշերով այցելել ֆրանսիական թատրոնները և թէ նա, ուստիկանութեան միմիայն, խորհուրդ է տալիս նրան այլ ևս այդ տեսակ ըմբռնելու: Երիտասարդը ստատիկ վիրաւորվեց այդ նկատողութիւնից և գանգատվեց իր հօրը, մեծ վիզիրին: Վերջինս իր կողմից հաղորդեց սուլթանին և խնդրեց նրան հարկադրել Նազիմ-փաշային հրաժարական տալ, հակառակ դէպքում Սալիլ-Բիֆաու փաշան սպառնում էր հրաժարվել իր պաշտօնից: Սուլթանը

կատարեց մեծ վիզիրի խնդիրը, որովհետև վերջինս այժմ ստատիկ հարկատու է իրան: Մի ուրիշի պատմածին նայելով, Նազիմ-փաշան ընկաւ մեծ պետութիւնների դեսպանների ստիպման չորհուրդ: Կեսպանները ստատիկ դժգոհ էին նրա գործողութեան եղանակից: Վերջին խառնակութիւնների ժամանակ նա անպաշտպան հայերի ամենակատարի հալածողներից մէկը հանդիսացաւ: Շատ անմեղ անձինք նրա չորհուրդն էին և Պալատի բանտերը: Բացի դրանից, Նազիմ-փաշան համարվում է Աբելի ֆէնդի Ռենահանի դատաւարութեան գլխավոր պատճառը: Նազիմ-փաշան իբր թէ ներկայացրեց դատարանին բազմաթիւ դոկումենտներ Աբելի դէմ, որոնք յետոյ կեղծ դուրս եկան:

«Daily Chronicle» լրագիրը հեղինակամբ է խօսում լորդ Սուրբիւրի վերջին ճառի մասին: «Լորդ Սուրբիւրի, ասում է նա, յայտնում է մեղ, որ նոր աշխարհում մեղ համար աւելի կարևոր հարց կայ, քան հայոց հարցը. դա վենեցուէի հարցն է, որ կարող էր եղբայրսպան պատերազմ առաջ բերել երկու ազգական ժողովուրդների մէջ: Խօսելով Ամերիկայի մասին, լորդ Սուրբիւրի արժանի համարեց չօտիւնել հայոց հարցը: Նա խօսեց նրա մասին երկար, բայց ոչ մի բան չասեց, այսինքն այնպիսի մի բան չասեց, որը նրանից առաջ ասած չը լինէր Հանտոն: Իսկ Daily News» գրամբը է յայտնում, որ առաջին միմիայն կրկնեց միայն այն խօսքերը, որ առաջ ասել էր լորդ Սուրբիւրի: Երբ լորդ Սուրբիւրի արժանի համարեց չօտիւնել հայոց հարցը, իր կողմից ոչինչ չաւելացրեց:

Ռուսաց մամուլը զբաղված է այն հարցով, թէ ինչ պայմաններ կարող են առաջ բերել Անգլիայի և Ռուսաստանի մէջ յոյնալիսի անկեղծ բարեկամական յարաբերութիւններ, որպիսիները գոյութիւն ունեն այժմ Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի մէջ: Ոչ մի տարակոյտ չը կայ, որ արեւելեան հարցի լուծումը կախված է բացարձակապէս Ռուսաստանի և Անգլիայի համաձայնութիւնից: Արդ, ինչ պէտք է անի Անգլիան, որ Ռուսաստանը միանայ նրա հետ այդ հարցը լուծելու համար: Այդ հարցին «НОВОСТИ» լրագիրը հետեւեալ պատասխան է տալիս:

«Եթէ Անգլիան լուրջ կերպով ցանկանում է համաձայնութիւն կայացնել Ռուսաստանի հետ և մօտենալ նրան, այդ դէպքում բրիտանական կառավարութիւնը պէտք է ամենից առաջ հողատանի ջնջել այն սահմանափակումները, որոնք վնասակար ազդեցութիւն են գործում անդլո-ռուսական յարաբերութիւնների վրա: Ռուսաստանի վերջին պատերազմը թիւրքիայի հետ իրական օգուտ արտադրեց միայն Անգլիայի համար, որ գրաւեց Կիւրդսը և Եգիպտոսը, և Աւստրո-Ունգարիայի համար, որ գրաւեց Բոսնիա և Հերցեգովինա: Իսկ ռուսաց պատերազմական նաւաստիքը առաջվայ պէս փակված է Սև ծովում և Ռուսաստանը առաջվայ պէս չունի մի հատ չը ստաշող նաւահանգիստ: Երբ մենք կը ստանանք թէ առաջինը և թէ վերջինը, այն ժամանակ արեւելեան հարցի լուծումը այլ ևս դժուարութիւն չի ներկայացնի և Ռուսաստանի ու Անգլիայի մէջ կը ստեղծվեն այնպիսի յարաբերութիւններ, որոնք փոխադարձ շահերի խիստական գրաւական կարող են լինել:»

Ի հարկէ, մեծ երջանկութիւն կը լինէր թիւրքիայի թշուառ քրիստոնեայ ազգաբնակչութեան համար, եթէ Ռուսաստանի և Անգլիայի մէջ վերջապէս համաձայնութիւն կայանար և վերջը զովքը այն սարսափելի զազանութիւններին, որոնք արաբաւորում են քաղաքակրթութեան և քրիստոնէութեան անունը, բայց դժուար թէ «НОВОСТИ» լրագրի ցանկութիւնը իրազորովի, որովհետև Անգլիան հեղինակամբ ձեռք չի բռնի Կիւրդս կղզուց, ոչ էլ հեղինակամբ թող կը տա, որ Ռուսաստանը նաւահանգիստ ձեռք բերէ Սև ծովի վրա: Արեւելեան և նրա մի մասը կազմող հայոց հարցի լուծումը պէտք է պայմանաւորուի ոչ թէ քաղաքական կոմբինացիաներով, այլ ընդհանուր մարդասիրական և քաղաքակրթական շահերով:

Բաղարիւրում այժմ կան մօտ 12,000 հայ փախստականներ: Երկրի պաշտօնականները ցոյց

առին նրանց մեծ հիւրընկալութիւն: Վարնայի, Բուչուրի և Բուրգասի վարչութիւնները տալիս էին եկտորներին ամեն տեսակ դիւրութիւններ: Փախստականներին հալան կերպով օգնել կարելի է աշխատանքներ գտնելով նրանց համար: Մաղբուրիւն կայ մի քանի չինութիւններ կառուցանել և երկրագործ մարդկանց մշակութեան հող տալ: Նպաստող ֆինդը ուղարկել է մի քանի տասնեակ հազար բուրլի փող և կազմակերպել է օգնութեան գործը:

Սըր Զարլը Գիլի այս օրերս ազատամիտների կրօնում մի ճառ խօսելով, ասեց. «Ֆրանսիան, Ռուսաստանը և Անգլիան, որոնք ստեղծեցին Յունաստանի անկախութիւնը, կարող էին, ընդհանուր համաձայնութեամբ, Կիւրդսը տալ նրան այն դէպքում, եթէ սուլթանի խոստացած ընթացքները չիրազորովին: Միւս կողմիցն են կարելի կը լինէր Յունաստանին տալ, իսկ Կրեաէն պաշարման ենթարկել:

«Եգիպտոսի գրաւումը ոչ միայն Անգլիայի դիւրորական թուութեան պատճառ է, այլ և արգելում է նրան, բացի դրանից, միաբան գործել Ֆրանսիայի հետ որ և է ուրիշ հարցում: Բայց փոխանակ մեր յանձն առած պարտաւորութիւնները կատարելու, մենք պատրաստվում ենք արշաւանք սկսել Խարտումի դէմ և կարծես դիտմամբ պակասեցնում ենք Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի հետ համաձայնութիւն կայացնելու շանսերը արեւելեան հարցում: Ի հարկէ, այնպիսի ճառերը, որ նորերս արտասանեցին մի քանի հոեաօրներ, չեն կարող մեծացնել այդ շանսերը: Գեա լաւ է, որ լորդ Սուրբիւրի զգուշացաւ և այնպիսի բան չասաց, որ կարող էր վստայնել դուրսիւնը:»

«Nord» լրագրում տպված է. «Գիլիզօլում արտասանած ճառի մէջ լորդ Սուրբիւրի արտաստած լաւատեսութիւնը մեղ մի փոքր չափազանցած է երևում: Որքան էլ լորդ Սուրբիւրի հաւատացնէ, թէ Ռուսաստանի և Անգլիայի մէջ ոչինչ տարաձայնութիւն չը կայ, այնու ամենայնիւ, տխուր իրականութիւնը աչքի է ընկնում, և չը խօսելով արդէն ուրիշ հարցերի մասին, հէնց միմիայն արեւելեան գործերը բաւականաչափ հերքում են պատուելի լորդի ասածները: Ապացուցված է, որ եթէ մինչև այժմ այդ հարցը պատշաճաւոր լուծումն չը կարողացաւ ստանալ, ընդհանուր խաղաղութեան շահերի համաձայն, դրա մեղքը բացառապէս ընկնում է Անգլիայի վրա, որը հէնց սկզբից արգելքներ էր յարուցանում դրա լուծման առաջ և խանգարում էր մեծ պետութիւնների և թիւրքիայի մէջ եղած բանակցութիւնները:»

Անգլիական լրագիրներից մէկը ուշադրութիւն է դարձնում այն քանի վրա, որ լորդ Սուրբիւրի ճառի մասին եղած հաշի մէջ «ծիծաղ» խօսքը կրկնվում է 15 անգամ: Եւ որովհետև ճառախօսութիւնը տևեց 40 րոպէ, հետեւաբար, պատուելի լորդի ունկնդիրները ծիծաղում էին իւրաքանչիւր երկու և կէս րոպէից յետոյ:

«Daily Chronicle» այդ առիթով նկատում է, որ արդէն այդ ծիծաղի առատութիւնը ցոյց է տալիս, որ լորդ Սուրբիւրի շատ թեթեւ վերաբերվեց զեպի հրատապ հայկական հարցը:

Տեղեկութիւն ստանալով այն քանի մասին, թէ Բաղարիւրում մտադրութիւն կայ կոզմիա կազմել հայ գաղթականներից, և որ դրա համար հարկատու է 50,000 ֆունտ ստերլինգ, Գլազգոսն մի նամակով հետեւեալ պատասխանը տուեց.

«Եթե ուրախութեամբ իմացայ ես, որ բաղարիւրական ժողովուրդը և նրա կառավարութիւնը հիւրասիրութիւն ցոյց տուեցին հայ ժողովուրդին: Միշտ չէ պատահում, որ նրանք, որոնք տանջանքներ են կրել, ցաւակցութեամբ վերաբերվին զեպի այնպիսիները, որոնք դեռ ևս տանջվում են: Հնչվող ժողովուրդների գործը մեր գործն է: Եթէ եւրոպական պետութիւնների ցաւալի և ամօթալի անտարբերութիւնը (գոնէ այդ անգամ է) կը շարունակվի, այն ժամանակ լաւ է արդէն, եթէ զբաղաւորվին կարելի է պակասեցնել թէկուզ ամենամեղ չափով:»

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Ուրմի, հոկտեմբերի 21-ին

Այս օրերս կարեւոր լուրեր ստացվեցին: Թիւրքաց մի յանձնախումբ, 10—12 հոգուց բաղկացած, Սալմաստի Հին-Գաղաքը (Բէօնէ-Շէէր) հասնելով մի քանի օր տեսակցել էր քիւրդ ազաների հետ՝ այն անբաւ կողորդութեան և աւարների մասին, որոնք քիւրդ հրոսակախումբերի միջոցով փախադրված էին թիւրք-պարսկական սահմանագլխի սարերի վրա գտնվող աւաղակների գիւղերը: Ազանները խոստանում են աջակցել յանձնախումբին՝ այդ բոլոր աւարները տեղադրելով վերադարձնելու և ուղևորվում են զեպի Բաթիլիէ, որ Գէվէրի և Ուրմիայի մէջտեղ մի լեռնադաշտ է, ուր օսմանեան գործը այժմ բանակ է դրած: Ամսիս 15-ին մերձաքանակ քիւրդերը իրանց ազաններով լցված էին մեր քաղաքը: Գրանք ամենքն էլ ոտից մինչև գլուխ զինված էին և թվում էր, որ մի արտաքոյ կարգի գործի համար պատրաստված էին: Ռուրիի նորնախոր նահանգապետ Զաֆէրը-Սուլթանան յատկապէս նրանց հրաւիրել էր մասնաւոր հրահանգներով զեպի սահմանագլուխը ուղևորվելու, և բանից դուրս եկաւ, որ նրանք պէտք է Շիկակ կոչված աւաղակաբարոյ աշխարհի վրա գնան, զենքեղ Միրզա Ալի խանի հետ, որ 500 զինուորներով և 2 լեռնային թնդանօթով պէտք է առաջնորդի արշաւանքին: Մականացիների Գէլ-օ-Բէջան աղապետն էլ հրաւիրված լինելով մասնակցելու այդ արշաւանքին, ասում են, որ իր 200 զինված կարծիներով արդէն հետեւել է նրանց: Որովհետև ի մօտոյ թիւրք-պարսկական սահմանագլխի վրա կարեւոր դէպքեր են սպասվում, խորասանի կուսակալը, հանրածանօթ Էմիրը-Նիզամը, մեծ գործով և պատրաստութիւնով ուղևորվել է զեպի Սարդաշ:

Գեվէրի, Գզէ և Գուրբել գիւղերի բոլոր հայ ժողովուրդը սկսել է զաղթել, նրանցից շատերը այս օրերս ամենախաղաղ վիճակի մէջ հասան այստեղ, բայց ամերիկացի մըսար Համարը, փոխանակ այս թշուառներին օգնելու, ուղևորեց իսկոյն խոյ և Մաքու, ինչպէս երևում է, Բայազէտի ճամբով վանեցիներին Ամիրիկա գաղթեցնելու համար: Նրա հետ գնաց նաև վանի միմիայնաբաններից մըսար Ալէնը, որ 6 ամսից ի վեր այստեղ է գտնվում:

Մար-Շիմօնը մի լաւ կարգադրութիւն է արել այս օրերս, նա որոշել է, որ Մաթրանը (իր փոխանորդը) որը այժմ գնացել է Գոչանիս, Ռուրմի փոխադրէ իր բնակութիւնը և յաջորդէ սպանված Մար-Գորիէլին իբրև ասօրների խալիֆա (կապիտան): Մաթրանի ընտանիքը արդէն հասած է Մականայ և ինչն էլ մի ջոկատ օսմանեան զորքի հակողութեան տակ սպասվում է մօտ օրերս այստեղ:

Ֆրանսիական «Լազարիտ» կրօնաւորների պետը, որը մինչև այժմ նստած էր Թէհրանում, այս անգամ պապի յատուկ կարգադրութեամբ Պարսկաստանի առաքելութեան ավտոր փոխադրեց Ռուրմի և Lesner եպիսկոպոսը Հոսից հասաւ այստեղ ու փառաւոր ընդունելութիւն վայելեց: Այժմ կաթողիկոսները մեծ ունկնդրութեամբ են մեր պղտոր ջրերը:

Ար.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՈՒՐ

«Tempt» լրագրի խօսքով, Բ. Գուռը հրամանագրեց Կրեաէի զենեւաւահանապետին, որպէս զի այժմեան դատարանը շարունակի իր գործունէութիւնը, մինչև որ կատարեալ կերպով կը վերակազմվի նա՝ նոր կանոնների համաձայն: Սակայն օտար պետութիւնների դեսպանները առաջարկեցին Բ. Գուռն յետ վերցնել այդ հրամանագիրը այն հիման վրա, որ այդպիսի հրամանագիրներ միայն նահանգապետը կարող է տալ, Կրեաէի ժողովի համաձայնութեամբ:

Յունաց լրագիրները հաղորդում են, որ Էպիթրօպիան չի փախլի: Նրա անդամները պատրաստվում են բողոքելու այն դանդաղութեան դէմ, որով մացկում են ընթացնում Կրեաէում, և բացատրելով դրութիւնը հիւպատոսներին, ազատ համարել իրան պատասխանատուութիւնից ներկայ դէպքում:

Կ. Պալատի հաղորդում են, որ աւստրիական «Hum» պաշակառու երեք ունտեր-օֆիցերներ զբոսնելու ժամանակ հանդիպեցին թիւրքաց հե-

ձեռք զինուորներին ոչ հեռու սուղմանի պատճառով թիւրքաց զինուորներին մէկը սրով խփեց ունեւոր-օֆիցերներին մէկին: Աւսար-ուսագարա-կան զեռանը անպատշաճ զինեց թիւրքաց արտա-բեր գործերի միջոցներին: Յանգամար թիւրք զին-ւորը կալանաւորված է: Բացի դրանից, միջոց-տարի հրամանով, թիւրքաց օֆիցերը ներդրութիւն ինդերց արտաւոր-ուսագարական «Hum» նաւի հրա-մանատարին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նոյեմբերի 6-ին թիւրքերը բաժանանալով յատուկ հրամանով ժողոված էին առաջնորդա-րանի զանգեղ: Նախագահական ակտով վրա նստելով, առաջնորդը բաց է անում ժողովը: Կարողում են թիւրքերի թիւրքերից մէկում իմա-նուէլ քաջանայ Նախագահից այդ օրը լոյս տեսած յօդուածը, որի մէջ քաջանան իր ստորագրու-թեամբ կրկնել էր անթիւ անգամ գրված ու առ-ված այն ճշմարտութիւնը, թէ մեր քաջանաները բացի մեռել թաղելուց, մկրտութիւն, պատկ ա-նելուց, ուրիշ հասարակական-հովուական հանրա-շահ գործերում չեն երևում, — աւելացնելով երեքի մասամբ քաջանաների ինքնատիրութիւնը յոյեղու մտքով, թէ առաջնորդը չունենալ: Նախագահը, համարելով այդ յօդուածը նախատական քաջա-նաների և նոյն իսկ իր համար (առաջնորդող և առաջնորդ շատ համանման բաներ են) հարցնում է «արդարեո՞ւ» ատանին թէ զիւրդ թուի ձեռք խաչին մէկ մէկի ետեւից տեղերից կանգ-նելով, իրանց ամենից արդար լինելու յատուկ-թեամբ յայտնի ձգտալնի տէր-Սարգիսն Աղա-ջանան, Մոյնու տէր-Յովհաննէսը, տէր-Սիմոնը, վանքի տէր-Վահանը և այլն, մեղադրականներ են կարողում...

Սեր կարծիքով այդպիսի մի ատեն կազմե-լով, թիւրքերի հոգեւորականները շատ լաւ հաստա-տեցին օր, ճշմարիտ, իրանը չեն հասկանում և երբեք չեն հասկանալ իրանց կոչումը:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 6 նոյեմբերին: Այսօր, Եկատերի-նա II կայսրուհու մահման հարիւրամեայ տարե-դարձին, Եկեղեցիներում հոգեհանգիստներ կա-տարվեցին. տեղի ունեցան հանդիսաւոր ժողով-ներ, որոնք նուրբիւմ էին հանդուցեալ կայա-րուհու յիշատակին Աղա-ճանանական ընկերու-թեան և Լեւոնային ինստիտուտի մէջ:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 7 նոյեմբերին: Թագաւոր կայսրը բարձրագոյն բարեհաճեց՝ ապ լեւոնային ինստի-տուտին «կայսրուհի Եկատերին II լեւոնային ինստիտուտ» անունը:

ԱՆԼԵՔԱՆԻՐԻԱ, 6 նոյեմբերին: Վճռաճինջ դա-տարանում ընկնում էր գանգառ խառն դա-տարանի վճիռ դէմ, որը օրոշել էր, թէ պետական պարտքի դրամարկի վարչութիւնը անկանոն վարվեց՝ ապառ զանազան դրամարկ-ինից կէս միլիոն ֆունտ Գոնդուլայի արշաւանքի ծախսերի համար: Ներկայումս իւրիսկոնսուլտների բացատրութիւնը լսելուց յետոյ, պետական պարտքի դրամարկի և երկրորդական արժեքը-թերի տէրերի սինդիկատի վարչութիւնը փակ-վեց: Նոյեմբերի 12-ին կը բացաւ իր կարծի-քը ընդհանուր պետական բարուղարը: Նոյեմ-բերի 27-ին դատարանը կը կայացնի իր վճիռը:

ԽԱՐԿՈՎ, 7 նոյեմբերին: Նոյեմբերի 5-ի զի-չերը Բալաչովեան երկաթուղու Բիբիւզ կայա-րանում մարդատար գնացքի ընդհարում տեղի ունեցաւ: Երկուսուքստար գնացքի հետ: Սպանվեց Բուրիկովսկի կոնդուկտորը, ծանր վիրաւորվեց կոնդուկտոր Նեգատով: մի քանի ճահապարհոր-դանք թիւթի կերպով վերադարձեցին:

ՋԻԲԻՏԻ, 7 նոյեմբերին: Աղիւս-Աբաբից ստաց-ված տեղեկութիւնների համեմատ, մօտ 200 ի-տալական զերիններին, զեռ մինչև խաղաղու-թեան դաշնագրի վաւերացնելը, թող կը արվի ուղեւորվել Ջէյլու նոյեմբերի 10-ին, իտալական թաղուհու ծննդեան օրը պատելու համար:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 7 նոյեմբերին: Մեծ Իշխան Նի-կոլայ Նիկոլաւիչ ճանապարհ ընկաւ արտասո-ման:

ՊԱՐԻՋ, 7 նոյեմբերին: Բիւզմէտի ընդհանուր ընկուկիւնը աւարտվեց:

ԼՕՆԴՈՆ, 7 նոյեմբերին: «Times» հաղորդում է, որ լուր է պատում, թէ Լի-Խուն-Չանց հրա-ժարական է տալիս, դժգոհ լինելով չինական կառավարութեան վարմունքից իր վերաբեր-մամբ:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7 նոյեմբերին: Հրատարակված է առաջին հանգանակութեան թիւթը յօդու ապարադիւման կատարելագործութեան: Ստորա-գրողները թուում գտնում են բոլոր մի-ջոցները, մեծ վիզիրը և Շէյխ-ուլ-Իսլամը:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8 նոյեմբերին: Անփողութեան

պատճառով, հոկտեմբերի 19-ից զէնքի տակ գտնվող գործի մի մասը արձակված է, իսկ մնացածները կարճալին կարճ միջոցում:

Խմբագիր՝ ԱՆԼԵՔԱՆԻՐ ԲԱԼԵՔԱՆԻՐ
Հրատարակիչ՝ ԱՆԼԵՔԱՆԻՐ ԱՐՏՈՐԻՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԵՂԵԿԱՅՈՅՑ

ԵՐԿԱՐՈՒՂԻ

Բաժ. դուրս է դալիս	9 ժ. 40 ր. առ.	11 ժ. 20 ր. դէշ.
Թիւթիկ հանում է	9 ,, 55 ,, եր.	12 ,, 25 ,, ցեղ.
Թիւթի դուրս է դալիս	10 ,, 50 ,, ,,	1 ,, 10 ,, ,,
Բաղու հանում է	4 ,, 49 ,, ,,	7 ,, 30 ,, առ.

Բաղուց դուրս է դալիս	2 ժ. 30 ր. ցեղ.	11 ժ. 5 ր. դէշ.
Թիւթիկ հանում է	8 ,, 21 ,, առ.	5 ,, 50 ,, եր.
Թիւթի դուրս է դալիս	9 ,, 30 ,, ,,	6 ,, 50 ,, ,,
Բաղու հանում է	9 ,, 45 ,, եր.	8 ,, 15 ,, առ.

Գ Ի Լ Ի Ժ Ա Մ Ն Ե Ր

Հինգ. Հոգու. Համար	7 ժ. առ.	9 ժամ. առ.
Թիւթիկ դուրս է դալիս	Միտում է	Պատանաւոր
Վարդիկալից հանում է	6 ժ. երեկ.	8 ժ. երեկ.
Վ. եր. Հոգու. Համար	(չեն գերեւորւմ)	
Թիւթիկ դուրս է դալիս	9 ժ. 30 ր. առ.	7 ժ. երեկ.
Վարդիկալից հանում է	12 ,, ցեղ.	8 ,, 50 ր. ,,

Ա.Ռ.Ա.Ջ.Ի.Ն. ՄԱՍՆԱԻՐ
ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

(Կուկիա, վարչագիտ. արձանի հանդէպ)
Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

Ա.Ռ.Ա.Թ.Տ.Ն.ԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաւոր-թութեան, սիֆիլիս և վեներական հիւանդու-թեաններին:

Գ. Գ. ՋԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային:

Կին-բժիշկ ԳՈՒՆԱՅԵՎԱ-ԲՈՒՆԵՎՈ—10—11 ժ. կանանց և երեխ.:

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԶ—12—1 ժ. ալանջի, կո-կորդի, ժթի և կրծքի: Երկուշաբթի, չորեքշաբ-թի և ուրբաթ:

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—12—1 ժ. ներքին, երե-կայայց և նեարդային: Երեքշաբթի, հինգշաբթի և չաբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-կայայց:

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ՝

ՊՐՕՏԱՍԵՎԻԶ—5—6 ժ. երեքշ. հինգշ. և չա-բաթ:

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկուշաբթի չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ա. Գ. ԳՈՒՐԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի, մէղի և տեւաւոր օրգանների: Երեքին և մօրթի:

Ա. Գ. ԳՈՒՐԿՈ ըմբիական և խոչընդոցեալ հետազոտութիւններ է անում մէղի, խիւ, ք-րեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերաբառեւ:

Բժիշկապետ՝ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆ

ՊՏԱՆԱՅՏԱՅԻՆ ԷԿՍԵՐՍԻՍ
Ե. Բ. ԿԻՍԷՐԻ ԸՆԿ. ՄՍՍԿԱՅԻՐ
ԷԿՍԵՐՍԻՐԵՆԱ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ
ապիւս Էկատարեւապէս թախանցիկ, հիւ-նալի դռնի և համի խմբը:
Ծախում է
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԵՒ ԲՈՒՐ
աւելի նշանաւոր աւաւարականների մօտ:
(25) 2—3

ԲԺԻՇԿ ԶԱՐԳԱՐԵԱՆՑ

Մօսկվայի կայսերական համալսարանի ման-կարութեան կլինիկայի նախկին օրդինատոր, ընդունում է միայն հիւանդ երեխաներին ամեն օր, ժամի 11 1/2—1-ը: Շաբաթ օրերը՝ ձրի:
Հասցեն՝ Ստարո-Խնատուտուսկայա, տ. № 13.
№ 103 (չր.) 19—40

ԴՊՐՈՅ ԵՒ ՊԱՆՍԻՐՆ
ՏԵՐ-ՅՈՎԱՍԵՓԵԱՆԻ

Երեխաների ընդունելութիւնը օրոշատուի 28-ից, պարագլուխները սեպտեմբերի 5-ից: Սաղօվայա փողոց, 46: 9—10

Մի հայ ուսուցիչ ցանկանում է հա-յրէնի դասեր ունենալ: Դիմել ԴՈ-ԼՈՎԻՆՍԿԻՅ ՍՊԵՐԵՅԵ, խանութ № 9 ուսու-ցիչ Դ—ին:

ԼՈՅՍ Է ՏԵՍԵԼ ՓԱՌԱԿԱԶՄ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

Օ Ր Ա Յ Ո Յ Ց 1897 թ.

Ս. ԷՋՄԻԱՅԵՆԻ

ՎԵՀ. ԿԱՌՈՂԻԿՈՍԻ. Ս. ԷՋՄԻԱՅԵՆԻ. ԳԵՌԳԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ և այլ պատկերներով զարդարած ԳԻՆԵ Է 20 Կ.

Վաճառվում է Թիֆլիսում, Կենտրոնական և «Արարատ» գրաւաճառանոցներում, վիճակային կոնսիստորիաներում և հոգեւոր կառավարութիւններում: Մեծ քանակութեամբ գտնվում 20% դի-ջուան, եթէ դիմեն ա. Լյուբիմովի տպարանական ժողովին այս հասցեով. ՕՎ. ԵՄԻԱԶԻՆԵՅ, Типо-графия. Комитету. (№ 131) 1—10

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԵՆԱԻՍՅՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԷՍԱԺԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ — MESSAGERIES MARITIMES

Նոյեմբերի 16/28-ին մեկնելու է Բալթիկ «Guadalquivir» շոգենաւը, իսկ Նօվորոս-սկսկից՝ մի ուրիշ շոգենաւ, նոյեմբերի 24 (ընկաւեմ 6) դէպի Կ. Պօլիս, Մարսէյլ, Հաւր-և Լոնդոն:

Ցումաններ՝ ուղղակի հաղորդակցութեան միջև Գարիզ, Նոյնպէս միջև Շանիայ (Չինաստան), վարդիլուտով զնացողների համար, կարելի է ստանալ Թիֆլիսում՝ պակա-սեցրած գնեցով:

Նոյնպէս արտասահման ապրանքներ փոխադրելու մասին հարկ եղած տեղեկու-թիւնները համար, զիմեւ սոյն ընկերութեան Թիֆլիսի գործակալ՝ պ. Պաւլպօ-ին, Գլխո-րդայա փողոց, քարվանսարայ նախկին Արծրունի, գրասենեակ № 127. 1—1

Ներդրում եմ ՄՈՂՆՈՒ Ս. ԳԵՐԻԳ ԵԿԵՂԵՑՈՒ մեծապատիւ ծխա-կաններին՝ շնորհ բերել նոյն եկեղեցին, կիրակի, նոյեմբերի 10-ին, առաւօտեան 11 1/2 ժամին, ՆՈՐ ԵՐԷՅՓՈՒՄ ԸՆԴՐՈՒԹԵԱՆ համար:

2—2 Թիֆլիսի հայոց եկեղեցիների գործակալ՝ Վ. ա. ք. Խարաղանց

ԹԻՎԼԻՐՈՒԼԻ ՔԱՐԱՆԻՍԻՆ ՀԱՆՔԵՐԻ ԵՒ ԲՐԻԿԵՏԻ

արդիւնագործութեան ընկերութեան վարչութիւնը օրանով յայտարարում է ի զիտու-թիւն գնողների, որ յիշեալ ընկերութեան բրիկետները վաճառումը լինում է իր տեղում, պուլը 13 կօպէկով: Մանրամասն պայմանները կարելի է իմանալ հանքերի գրասենեակում: Հասցէն հեռագիրների համար՝ «Тквибульскія кони, управление», նամակների համար—Ку-тансь—Тквибули, Управление Тквибульскихъ коней и брикетного производства. (№ 124) 8—15

ԼՈՅՍ ՏԵՍԵԼ Մ. ՋՄԵՆԵԱՆԻ

«Պ Ա Տ Ի», «Մ Ո Յ Ի» և «Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ա Ջ Ա Ր Գ» 1897 թ.

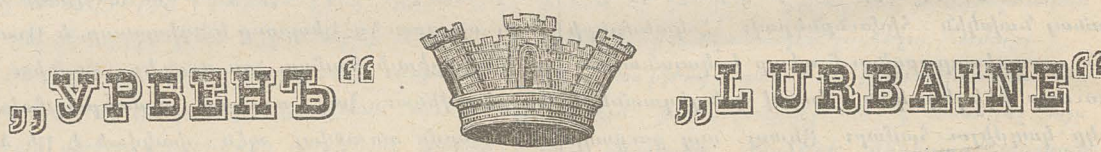
ՕՐԱՅՈՅՑՆԵՐԸ

Ցանկացողները թող շտապեն յայտնելու, որպէս զի պատուէրները ժամանակին կա-տարվեն: (№ 120) 10—15

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ յայտնում է ի զիտութիւն ընկերութեան բոլոր անդամների, որ նո-յեմբերի 17-ին, կիրակի, երեկոյեան ժամը 7-ին Գումայի զաշխիւնում նշանակած է ընդհանուր ժողով, որի պարագլուխը առարկաները լինելու են՝

- 1) ընկերութեան ընդհանուր, այն է կենտրոնի (խորհուրդ) և 18 ձիւղերի 1895 թ. հաշիւների ընտրութիւնն ու հաստատութիւնը:
 - 2) վերատուգող յանձնաժողովների գեկեղեցումները այդ հաշիւների մասին:
 - 3) Հին-Նախիջևանի և Յիւրիկայի տեղական վարչութիւնների նախահաշիւները և Կոթսի ու Արմաւրի յաւելուածական նախահաշիւները 1896 թ. համար:
- Ընկերութեան 1895 թ. տեղեկագիրը տպագրված լինելով, անդամները կարող են մի մի օրինակ ստանալ՝ զիմեւ ընկերութեան գրասենեակը (Մէրզիկովայա փողոց տուն № 16.)

Կեանքի ապահովագրութեան ՈՒՐԲԵՆ Ֆրանսիական ընկերութիւնը

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԵՊ ՄԱՀՎԱՆ, ՊՐԵՍԻՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ, ԵՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ԱՇԽԱՏԱՆԻ ԱՆԸՆԴՈՒՆԱԿ ԼԻՆԵԼՈՒ ԴԵՊՈՒՄ ԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱԼՈՒՆ:

ՕՐԻՆԱԿ. 25 տարեկան անձը, որը այս տարիֆով ապահովագրվել է 10.000 ռուբլով 25 տա-րի պրէմիա վճարելու պայմանով, պէտք է իւրաքանչիւր տարի մօտեցնի 25 տարի չարունակ 370 ռ. 20 կօպ: Պրէմիա վճարելու ընթացքում հիւանդութեան դէպքում, ապահովագրվողը աղատ-վում է որոշ ժամանակում վճարելի դուանրի մօտեցնուց մինչև կատարելատիւն առողջանալը և այդ դուանրները յետոյ չեն պահանջվում: Իսկ ապահովագրվողի մահվան դէպքում՝ այդ ժամանակվա ընթացքում 10.000 ռ. դրամագումարը անշտապ վճարվում է:

Իսկ եթէ ապահովագրվողը 25 տարեկայ ժամանակամիջոցը անցկացնի, այն ժամանակ Ընկե-րութիւնը պարտաւոր է՝

- 1) տալ նրան ապահովագրված դուանրի 50% այսինքն 5.000 ռ. առձեռն:
- 2) թողնել նրա մօտ լացի դրանից 10.000 ռուբլու պօլիս մահվան դէպքում, որպէս կատա-րելագլէս վճարված, և
- 3) թող տալ նրան ապա մասնակցութեան իրաւունք Ընկերութեան օգուտների մէջ, որը կը տայ ապահովագրվողի «Եր.». նշխարանայ կենսաթոշակ:

ԳԼԽԱՌՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԶԵՐԿՈՎԿԱՆ ԵՒ ԱՆԶԵՐԿԱՍԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ ՊՕԼԱԿ ԵՒ ԸՆԿ. ԹԻՖԼԻՍ, Սօլօլայ փող. № 7.

ԳԼԽԱՌՈՐ ՏԵՍԻՉ Բազրատ Գերանիմովիչ Տէր-Մաթէ Եւզով:

ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Ա. Բ. ՎԵՅԱ. ԹԻՖԼԻՍ—Գանձակիցայ 7, և Բաղու, Օլգինսկայա, տ.

Շաղիգանովի:

Տեղեկութիւնները և բրօշուրները տալիս են ընկերութեան աղէնները կայսրութեան բոլոր բաղաճներում:

(ամս. 10, 25) 10—16